

Р Е Ш Е Н И Е

№ 211

гр. София, 25 юни 2015 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, първо наказателно отделение, в открито съдебно заседание на петнадесети май две хиляди и петнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Ружена Керанова

ЧЛЕНОВЕ: Капка Костова

Спас Иванчев

при участието на секретаря **Мира Недева** и

на прокурора **Антони Лаков**,

изслуша докладваното от съдия **Капка Костова**

касационно дело № 383 / 2015 година и за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационната проверка се извършва по жалба на подсъдимия С. Б. А. (S. B. A.), чрез защитника му адвокат Р. П. от Адвокатска колегия – гр. С. и по жалба на подсъдимия А. Р. С., чрез защитника му адвокат А. Н. от същата АК, срещу решение № 329 от 03 октомври 2014 година на Софийския апелативен съд, по внохд № 344 / 2014 година, с което е изменена в наказателно-осъдителната ѝ част и потвърдена в останалата ѝ част присъда № 47 от 04 март 2014 година на Софийския градски съд, Наказателно отделение, 13-ти състав, постановена по нохд № 5674 / 2013 година по описа на този съд.

По делото е постъпила и саморъчно изготвена молба от подсъдимия Б. А., назована „Писмен иск“ (с надлежен превод), с която същият изисква преразглеждане на делото и намаляване на присъдата.

От съдържанието на касационните жалби се установява, че единственият повод за оспорване на въззивното съдебно решение от страна и на двамата подсъдими, е недоволството им от размера на наложените им наказания лишаване от свобода, които те намират за явно несправедливи и претендират тяхното намаляване. В подкрепа на възраженията, в жалбите са

изложени доводи за подценяване от страна на въззивния съд на смекчаващите отговорността обстоятелства, установени по делото по отношение на всеки от подсъдимите и най-вече – на признаването от тях на фактите по обвинението и на вината си за инкриминираните деяния. Тези оплаквания ангажират отменителното основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 от НПК.

В съдебното заседание пред ВКС жалбоподателят-подсъдим С. Б. А. участва лично и със защитника си адвокат П., която поддържа касационната жалба при заявеното в нея отменително основание и изложени доводи в негова подкрепа, както и отправеното до съда искане за определяне на подсъдимия на наказание при условията на чл. 55 от НК и при съобразяване с тълкуването на разпоредбата на чл. 373, ал. 2 от НПК, дадено с Тълкувателно решение № 1/2009 година на ОСНК на ВКС, т. 7. Идентично е становището на подсъдимия в рамките на упражненото от него право на лична защита, наред с изразеното съжаление за извършеното престъпление.

Жалбоподателят-подсъдим А. С. не участва лично в това съдебно заседание, редовно уведомен чрез защитника си адвокат Н., която го представлява пред ВКС и поддържа подадената от негово име касационна жалба при направеното оплакване за явна несправедливост на наложеното му наказание и искане за неговото намаляване.

Частният обвинител и граждански ищец В. Ц. Х. не участва лично, редовно призована. Представлява се от повереника си – адвокат М. Й. от АК – гр. С., който изразява становище за неоснователност на касационните жалби на двамата подсъдими и оставяне в сила на атакувания въззивен съдебен акт.

Частният обвинител Р. Й. Д. не се явява, редовно призована и не изпраща процесуален представител. Не е депозирала писмено становище по касационните жалби на подсъдимите. Повереникът ѝ адвокат Я. Я. в също не участва пред ВКС, редовно призован.

Представителят на Върховната касационна прокуратура дава заключение за неоснователност на жалбите на подсъдимите и оставяне в сила на атакувания съдебен акт.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение, като обсъди доводите на страните и извърши проверка в пределите по чл. 347, ал. 1 от НПК, установи следното:

Първоинстанционното разглеждане на делото е проведено по реда на Глава двадесет и седма от НПК, в хипотезата на чл. 371, т. 2 от НПК – при признаване изцяло от подсъдимия Б. А. и от подсъдимия С. на фактите, изложени в обстоятелствената част на обвинителния акт и изразено от всеки от тях съгласие да не се събират доказателства за тези факти (протокол от съдебно заседание от 04. 03. 2014 година, л. 182 от нох дело). След надлежна преценка на обстоятелствата по чл. 372, ал. 4 от НПК, съдът е провел процедурата на съкратеното съдебно следствие и е постановил присъда, с която:

- подсъдимият С. Б. А. е признат за виновен в това, че през периода 01. 11. – 02. 11. 2013 година, в гр. С., при условията на продължавано престъпление, е отнел и направил опит да отнеме чужди движими вещи, на обща стойност 1490 лева, от владението на Р. Й. Д., Б. А. Т., Д. С. С., О. К. Щ. и В. Ц. Х., с намерение противозаконно да ги присвои, като употребил за това сила и заплашване, а по отношение на В. Х. грабежът е придружен с опит за убийство, поради което и на основание чл. 199, ал. 2, т. 2, предл. 2 във вр. чл. 198, ал. 1 във вр. чл. 26, ал. 3 във вр. ал. 1 от НК и при условията на чл. 58а, ал. 1 от НК, е осъден на дванадесет години лишаване от свобода, които да изтърпи в затвор при първоначален „строг” режим;

- зачетено е предварителното му задържане в условията на мярка за неотклонение „задържане под стража”, считано от 06. 11. 2013 година;

- приведено е в изпълнение, на основание чл. 68, ал. 1 от НК, наложеното му наказание от три месеца лишаване от свобода, по нохд № 218/2013 година на Районен съд – гр. Елхово;

- осъден е да заплати на В. Ц. Х. сумата от 35 000 (тридесет и пет хиляди) лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от непозволено увреждане, заедно със законните последици, както и направените по делото разноски и дължима държавна такса;

- отхвърлен е гражданският иск до пълния му размер от 70 000 (седемдесет хиляди) лева;

- подсъдимият А. Р. С. е признат за виновен в това, че през периода 02. 11. – 03. 11. 2013 година, в гр. С и в гр. П, спомогнал на подсъдимия С. Б. А., извършил престъпление по чл. 199, ал. 2, т. 2, предл. 2 във вр. чл. 198, ал. 1 във вр. чл. 26, ал. 3 от НК, да избегне и да бъде осуетено спрямо него

наказателно преследване, без да се е споразумял с него за това преди извършване на престъплението, поради което и на основание чл. 294, ал. 1 от НК и при условията на чл. 58а, ал. 1 от НК, е осъден на една година и четири месеца лишаване от свобода, чието изтърпяване е отложено, при условията на чл. 6б, ал. 1 от НК, за срок от четири години от влизане на присъдата в сила.

В производство, инициирано по протест на прокурор при Софийската градска прокуратура с искане за увеличаване на наложените на двамата подсъдимите наказания и по жалби на подсъдимите Б. А. и А. С., е извършена въззивна проверка на присъдата и е постановено атакуваното сега по реда на касационното обжалване въззивно съдебно решение, с което присъдата е изменена само в частта относно подсъдимия Б. А. и относно размера на наложеното му наказание лишаване от свобода, като той е увеличен на двадесет години лишаване от свобода, редуциран при условията на чл. 58а, ал. 1 от НК на тринадесет години и четири месеца лишаване от свобода.

Присъдата е потвърдена в останалата ѝ част.

По касационната жалба на подсъдимия С. Б. А.:

ВКС намира касационната жалба за процесуално допустима, а разгледана по същество - за неоснователна.

Защитата на подсъдимия е възразила тежестта на ангажираната му наказателна отговорност, с аргументи основно в две насоки:

- въззивният протест не отговаря на изискванията на процесуалния закон за неговото съдържание, поради което не е следвало да бъде разглеждан по същество и

- въззивният съд неправилно е разчел задължителните указания на ВКС, дадени с ТР № 1/2009 година на ОСНК, т. 7, относно определяне на наказанието на подсъдимия при направено от него пълно признаване на фактите и на вината по повдигнатото му обвинение и провеждане на съкратено съдебно следствие, какъвто е настоящият случай. Поради това, неоснователно е увеличил размера на наказанието на подсъдимия, вместо да определи същото в рамките на разпоредбата на чл. 55 от НК.

Преди всичко, ВКС не споделя доводите на защитата на подсъдимия Б. А. относно качеството на подадения въззивен протест и неговата процесуална годност да предизвика въззивна проверка и да породи последиците, които

законът обвързва със съдържащото се в него искане за увеличаване на наказанието на подсъдимия. Вярно е, че протестът се отличава с известна лаконичност на изложението, но съдържа реквизитите по чл. 320, ал. 1 от НПК, като позволява на страните и на контролната инстанция да разберат волята на представителя на обвинението за подаването му – с искане за увеличаване наложеното на подсъдимия наказание лишаване от свобода до максимално предвидения в нормата на закона срок за това наказание и с оглед правомощието на въззивния съд по чл. 337, ал. 2, т. 1 от НПК. В подкрепа на искането са изложени и съответни доводи и съображения (л. 1, абз. 3 от протеста).

При това положение, въззивният съд не е имал основание да откаже разглеждането на въззивния протест и да обвърже рамката на своята проверка с отправеното с него искане.

На следващо място, ВКС намира за неоснователни възраженията на защитата относно дейността на въззивния съд по определяне на наказанието на подсъдимия Б. А., защото:

Както вече бе посочено, разглеждането на делото пред първата инстанция е протекло по реда на Глава двадесет и седма от НПК, в хипотезата на чл. 371, т. 2 от НПК. Това обвързва редуцирането на определеното наказание по някоя от хипотезите на чл. 58а от НК. Инкриминираното деяние е извършено от подсъдимия Б. А. на 01 – 02. 11. 2013 година, т. е. при действието на нормата на чл. 58а от НК в сегашната ѝ редакция (ДВ, бр. 26 / 2010 година).

За извършеното от подсъдимия Б. А. престъпление законът предвижда наказания от петнадесет до двадесет години лишаване от свобода, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна. Проведеното съдебно разглеждане на делото по реда на Глава двадесет и седма от НПК и предвидените алтернативни санкции за извършеното престъпление изискват от съда преценка на обстоятелствата по чл. 58а от НК, каквато предходните инстанции са извършили. Първоинстанционният съд е приел, че най-подходящото по вид наказание за извършеното от подсъдимия Б. А. престъпление по чл. 199, ал. 2 от НК, е най-лекото измежду посочените по-горе алтернативни санкции, а именно – лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години. Определил е размера на наказанието на осемнадесет години, като е изложил подробни съображения за това (л. 24 – л. 27 от мотивите на присъдата). След

редуциране на това наказание по правилата на чл. 58а, ал. 1 от НК, размерът на наказанието, което следва да изтърпи подсъдимият, е определен на дванадесет години лишаване от свобода.

Въззивният съд, след като е посочил подробните си съображения относно рамката на въззивната проверка за справедливостта на наказанието с оглед съдържанието на въззивния протест, както бе обсъдено по-горе, е приел, че на подсъдимия следва да бъде определено наказание от двадесет години лишаване от свобода (л. 10 - л. 11 от решението). Този размер на наказанието е максимално предвиденият в рамките на наказанието лишаване от свобода за това престъпление, но продължава да е най-лекото наказание измежду алтернативните санкции, предвидени в закона. Намаляването му с една трета, според правилата на чл. 58а, ал. 1 от НК, определя размера на наказанието от тринадесет години и четири месеца лишаване от свобода, което следва да изтърпи подсъдимият Б. А. за извършеното от него тежко престъпление – грабеж и опит за грабеж по отношение на пет лица, придружен с опит за убийство по отношение на едно от тях.

ВКС намира така определеното от въззивния съд наказание за правилно и законосъобразно, съответно на данните по делото и на закона. Решаващ фактор при определяне на наказанието по нашето наказателно право е тежестта на извършеното престъпление, т. е. справедливостта (арг. от чл. 35, ал. 2 и ал. 3 от НК). Затова и наказанието има преди всичко общопревантивен ефект. Обществената опасност на деянието, наред с тази на дееца, изрично са посочени в чл. 54 от НК като обстоятелства, които следва да бъдат съобразени при определяне на конкретната тежест на извършеното престъпление. В рамките на тази преценка се вземат предвид както обективното отрицателно въздействие на извършеното върху обекта на престъплението, върху обществените отношения въобще и съзнанието на гражданите (конкретният престъпен резултат, други несъставомерни вредни последици, начинът и средствата за въздействие и пр.), така и субективните му характеристики (подбуди за извършването, борба на мотиви, цели на дееца и пр.). Така че, съдът винаги дължи оценка на конкретната обществена опасност на деянието, с всички посочени по-горе нейни елементи и параметри.

В конкретния случай, извършеното от подсъдимия Б. А. престъпление сочи на висока степен на обществена опасност – извършени са три отделни

деяния, в кратък период от време, употребената сила за отнемане на вещите е със значителен интензитет, използван е нож и с него са причинени сериозни увреждания на пострадалите Д. и Х.. Проявената от подсъдимия бруталност, дързост и жестокост при извършване на отделните деяния, го определя като личност със значителната степен на обществена опасност. Всичко това, наред с наличието на осъждане, в чийто изпитателен срок за изтърпяване на наказанието е извършено настоящето деяние, са отчетени надлежно от въззивния съд като отегчаващи отговорността на подсъдимия обстоятелства.

Не могат да бъдат споделени възраженията на защитата на подсъдимия, че съдът е игнорирал наличието на смекчаващи отговорността му обстоятелства, най-същественото от които е направеното от него признание на фактите по делото. Съдът не само е обсъдил това обстоятелство, като е отчетел, че признанието е направено още на досъдебното производство и непосредствено след предаването на подсъдимия от страна на гръцките власти и задържането му по подозрение за съпричастност към инкриминираните деяния. Съобразил е също, че именно това признание на подсъдимия е допринесло своевременно и съществено за разкриване на обективната истина за извършените престъпления и техния извършител. Затова е ценил признанието като смекчаващо отговорността обстоятелство и е обективирал тази си оценка при определянето на наказанието на подсъдимия Б. А. по най-леката алтернатива измежду предвидените и на практика под минималното предвидено в закона наказание от петнадесет години лишаване от свобода. Извън посоченото, по делото не са установени обстоятелства, които да бъдат ценени като многобройни или изключителни смекчаващи отговорността на подсъдимия, поради което съдът правилно е преценил, че хипотезата на чл. 55 от НК е неприложима. Дори такива да бяха налице, съдът пак би дължал преценка за приложимия по-благоприятен за подсъдимия закон, съгласно разпоредбата на чл. 58а, ал. 4 от НК, а тя би довела до единствено възможното определяне на наказанието под предвидения в закона минимум от петнадесет години лишаване от свобода, който резултат на практика е постигнат и с постановеното въззивно решение. Претендираното в касационната жалба приложение на разпоредбата на чл. 55 от НК всъщност не е подкрепено с доводи за наличие на изключителни или многобройни смекчаващи отговорността на подсъдимия обстоятелства, а вероятно е резултат на

пренебрегване на факта, че ТР № 1/2009 година на ОСНК е постановено при действието на предишната редакция на чл. 373, ал. 2 от НПК, която препращаше към разпоредбата на чл. 55 от НК относно определяне на наказанието (ДВ, бр. 86/2005 година) и преди създаването на разпоредбата на чл. 58а от НК (ДВ, бр. 27/2009 година).

Така че, при оценката на обстоятелствата, релевантни за индивидуализацията на наказанието, съдът в достатъчна степен е съобразил всички данни по делото и е формирал правилни правни изводи. Така определено, наказанието на подсъдимия Б. А. удовлетворява изискванията на чл. 54 от НК и изпълнява целите на личната и генералната превенция за подсъдимия и за другите членове на обществото по чл. 36 от НК, поради което не се явява явно несправедливо по смисъла на чл. 348, ал. 5, т. 1 от НПК.

По касационната жалба на подсъдимия А. Р. С.:

Както вече бе посочено, единственият повод за недоволството на подсъдимия С. от постановената по отношение на него присъда, е тежестта на ангажираната му наказателна отговорност.

Твърди се в жалбата и се поддържа в съдебно заседание, че съдът не е отчетел в пълнота установените по делото смекчаващи отговорността на подсъдимия С. обстоятелства, които могат и следва да бъдат преценени като многобройни такива по смисъла на чл. 55 от НК.

Извършената от ВКС проверка не констатира игнориране от съда на установени по делото обстоятелства от кръга на тези по чл. 54 от НК, които да не са съобразени при определяне на наказанието на подсъдимия С.. В тази насока първоинстанционният съд е изложил подробни и убедителни съображения (л. 30-31 от мотивите на присъдата), които въззивният съд не е имал причини да не утвърди, което е и сторил. Съдилищата в достатъчна степен са отчетели направеното от подсъдимия признание на фактите и на вината, изразеното съжаление за извършеното и липсата на минали осъждания на подсъдимия, което им е дало основание за индивидуализиране на наказанието му при превес на смекчаващи отговорността му обстоятелства и под средния размер на предвиденото в закона, съответно редуцирано при условията на чл. 58а, ал. 1 от НК до една година и четири месеца лишаване от свобода. Посочените по-горе обстоятелства са дали основание за преценката

на съда, че за поправянето и превъзпитанието на подсъдимия С. към спазване на закона и на добрите нрави не се налага той ефективно да изтърпи това наказание, както и за определянето на изпитателен срок от четири години от влизане на присъдата в сила. И по отношение на този подсъдим в пълна степен са валидни съображенията за определяне на наказанието в рамките на производство по реда на Глава двадесет и седем от НПК и в хипотезата на чл. 371, т. 2 от НПК, изложени подробно по-горе, вкл. във връзка с даденото от ОСНК на ВКС тълкуване с ТР № 1/2009 година.

В заключение би следвало да се отрази несъмнената правна констатация, касаеща възраженията и на двамата подсъдими, че правилата на чл. 55 от НК се прилагат по изключение, когато случаят е значително по-лек от типичните случаи на престъпления от този вид и когато справедливостта на отговорността би била компрометирана дори и с най-лекото, предвидено в закона наказание. Процесният случай не попада в посочената хипотеза и изводите за това намират опора в данните по делото за обстоятелствата, относими към разпоредбите на чл. 36 и чл. 54 от НК, които са съобразени и оценени обективно.

Тъй като подсъдимият С. Б. А. не владее български език, на основание чл. 395а във вр. чл. 55, ал. 3 от НПК, следва да се изготви писмен превод на решението на арабски език от назначения по делото преводач и да се предостави на подсъдимия.

По изложените съображения и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 329 от 03 октомври 2014 година на Софийския апелативен съд, по внохд № 344 / 2014 година, с което е изменена присъда № 47 от 04 март 2014 година на Софийския градски съд, Наказателно отделение, 13-ти състав, постановена по нохд № 5674 / 2013 година по описа на този съд.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

ДА СЕ ПРЕДОСТАВИ на подсъдимия С. Б. А. писмен превод на решението на арабски език, който да се извърши от назначения по делото преводач.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.